

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΗΣ ΔΕΣΜΟΣ

Ἀχιλλέας Ἀπέργης
"ΕΞΟΔΟΣ Α΄"

12 Μαρτίου - 4 Ἀπριλίου 1981

Ἡ ἔμμομη καί ἀγχώδης ἰδέα ἀνόδου γιά τήν κατάκτηση μεγαλύτερης γνώσης τῶν ὑπαρξιακῶν προβλημάτων, εἶναι ἡ κατάληξη τῆς μεγάλης πορείας τοῦ Ἀχιλλέα Ἀπέργη.

Μέ τήν ἀκαδημαϊκή μόρφωση τῆς ἀνθρωποκεντρικῆς γλυπτικῆς πού δέχτηκε ἡ γενιά του στή Σχολή Καλῶν Τεχνῶν, ὁ Ἀπέργης χρειάστηκε τό ὀδυνηρό διάστημα τῆς Κατοχῆς γιά νά σκεφεῖ καί νά ἀναθεωρήσει τίς ὡς τότε πεποιθήσεις του γύρω ἀπό τό νατουραλισμό. Οἱ ἀπλοποιήσεις τῆς φόρμας γίνονται μέ ἀναφορά στήν κυκλαδίτικη τέχνη ἐνῶ ἡ αἰφνίδια, φαινομενικά, μετάβαση σέ ἀφηρημένα σχήματα διατηρεῖ τίς μακρινές ἔστω, ὀφειλές της στό ἀνθρώπινο σῶμα.

Ἦδη τό 1950 ἡ τότε πρωτοποριακή γκαλερί "Ἴλισσός" παρουσιάζει ἔργα τοῦ Ἀπέργη δουλεμένα στό σίδηρο μέ ὀξυγόνο. Τρία ἀφηρημένα γλυπτά, δύο σιδερένια καί ἕνα μαρμάρينو, θά ἐκθέσει στή Μπιενάλε τῆς Βενετίας τό 1956 μαζί μέ ἄλλους ἑλληνες γλύπτες. Ἀκολουθοῦν ἐκθέσεις στό Παρίσι καί τό Λονδίνο πού δείχνουν τό καινούργιο πέρασμα τοῦ καλλιτέχνη ἀπό τό σίδηρο στό μπρούτζο. Οἱ πῶ ἐγκυρες ὑπογραφές στή διεθνή κριτική τῆς ἐποχῆς σημειώνουν τήν πνευματικότητα καί τή δύναμη τοῦ ἔργου του.

Σέ ἐντελῶς κάθετη διάταξη ἀναπτύσσονται οἱ μπρούτζινες βέργες πού ὁ Ἀπέργης δουλεύει μετά τό 1964. Τά γλυπτά του μοιάζουν μέ ἀντικείμενα διαβρωμένα ἀπό τό χρόνο καί τό χῶρο καί ἐπί μία δεκαετία, αὐτός ὁ κόσμος τόσο ὑλικός χάρη στό μέταλλο καί τόσο ὄνειρικός - ἐφιαλτικός ἀπό τά ὄραματα καταστροφῆς καί φθορᾶς πού ἀνακαλεῖ, θά σφραγίσει τήν καλλιτεχνική παρουσία τοῦ Ἀπέργη. Ἀργότερα, τά ἔργα αὐτά μέ τό ἴδιο ὑλικό θά ἀναπτυχθοῦν ὀριζόντια, γιά νά πάρουν ἀργότερα διαγώνια κατεύθυνση πού μ'αὐτήν κλείνει οὐσιαστικά ὁ κύκλος, τῆς γλυπτικῆς. Ὁ καλλιτέχνης τότε θά ἐγκαταλείψει τήν πειθαρχία τῶν μετάλλων γιά νά ἐκφράσει τίς ἴδιες ἔννοιες ἐλεύθερα καί συμβολικά στό χῶρο. Εἶναι ὁ καινούργιος βλαστός τῆς δημιουργίας του πού ἀπό τότε θά ἀποτελέσει τόν κεντρικό ἄξονα τῶν πεποιθήσεων καί ἰδεῶν γιά νά καταλήξει σήμερα στίς "σκάλες".

Αὐτή ἡ ἔκρηξη πρὸς ἄλλες μορφές ἔκφρασης φαίνεται, σύμφωνα μέ τήν ἄποψη τοῦ ἴδιου τοῦ καλλιτέχνη, νά ὀφείλεται στήν ἀποκαλυπτική ἐπίδραση ἀφ' ἑνός τῆς μελέτης τοῦ Hegel, ἀφ' ἑτέρου τῆς ποίησης τοῦ Poe. Κάποια νύχτα, λέει ὁ ποιητής, ἀκούγοντας ἕναν ἀνεπαίσθητο θόρυβο, ἄνοιξε διάπλατα τήν πόρτα τοῦ δωματίου του καί δέν εἶδε παρά μόνο τά σκοτάδια καί τίποτ' ἄλλο. Αὐτή τῆ βασική ἰδέα δούλεψε μέσα του ὁ καλλιτέχνης γιά νά καταλήξει στίς "σκάλες", ἀφοῦ προηγηθοῦν τά "πέντε δωμάτια" πού ἐκθέτει τό 1976 στό Παρίσι (Espace Cardin) καί τό 1978 στήν Ἀθήνα (Γαλλικό Ἰνστιτοῦτο).

